

VOS/ABB
gevestigd te Woerden
FINANCIEEL JAARVERSLAG 2023
GECONSOLIDEERD

24 mei 2024

ter identificatie d.d.
for identification purposes only

24 MAY 2024

Inhoudsopgave

		pagina
1.	FINANCIEEL JAARVERSLAG	
1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2023	3
1.2	Geconsolideerde exploitatierekening over 2023	4
1.3	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	6
1.4	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023	7
1.5	Toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening over 2023	12
2.	OVERIGE GEGEVENS	
2.1	Statutaire regeling inzake de bestemming van het exploitatiesaldo	18
2.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	19

1. FINANCIEEL JAARVERSLAG

GECONSOLIDEERD

GECONSOLIDEERD

1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na bestemming van het exploitatiesaldo)

		<u>31 december 2023</u>		<u>31 december 2022</u>	
		€	€	€	€
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa					
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	1	2.676		3.784	
Inventarissen		<u>18.890</u>		<u>29.452</u>	
			21.566		33.236
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen					
Handelsdebiteuren	2	121.778		95.520	
Belastingen en premies	3	1.702		1.383	
Overige vorderingen en overlopende activa	4	<u>126.215</u>		<u>39.000</u>	
			249.695		135.903
Liquide middelen	5		1.489.946		1.433.463
			<u>1.761.208</u>		<u>1.602.602</u>
		<u>31 december 2023</u>		<u>31 december 2022</u>	
		€	€	€	€
PASSIVA					
Eigen vermogen					
Geplaatst kapitaal		-		-	
Bestemmingsreserves	6	1.339.327		1.205.033	
			1.339.327		1.205.033
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	7	86.256		66.901	
Belastingen en premies	8	127.622		111.687	
Overige schulden en overlopende passiva	9	<u>208.002</u>		<u>218.981</u>	
			421.881		397.569
			<u>1.761.208</u>		<u>1.602.602</u>

GECONSOLIDEERD

1.2 exploitatierekening over

		2023		2023		2022	
		realisatie		begroting		realisatie	
		2023		2023		2022	
nr	€	€	€	€	€	€	€
Baten							
Contributie	13	1.732.564		1.679.284		1.557.383	
Abonnementen dienstverlening	14	48.279		39.879		42.760	
Dienstverlening	15	117.938		85.725		102.826	
Contractdienstverlening	16	543.641		571.172		475.443	
Overige opbrengsten	17	209.331		126.500		143.841	
Totaal baten			<u>2.651.753</u>		<u>2.502.560</u>		<u>2.322.254</u>
Lasten							
Personeelskosten	18	1.773.195		1.771.277		1.676.433	
Overige personeelskosten	19	37.870		48.750		37.275	
Reis- en verblijfskosten	20	100.503		91.885		90.477	
Inkoop diensten	21	154.226		162.203		180.035	
Huisvesting	22	126.559		119.761		111.202	
Kantoorkosten	23	65.164		99.750		75.799	
Voorlichting	24	209.817		219.144		129.979	
Bestuurskosten	25	8.880		9.500		10.040	
Overige kosten	26	54.526		60.000		46.406	
Totaal lasten			<u>2.530.739</u>		<u>2.582.270</u>		<u>2.357.646</u>
Saldo baten en lasten bedrijfsvoering			<u>121.014</u>		<u>-79.710</u>		<u>-35.392</u>
Financiële baten en lasten							
Resultaat via	27	-		75.000		-	
Rentebaten		14.714		3.500		-4.047	
Rentelasten		-		-		-	
			<u>14.714</u>		<u>78.500</u>		<u>-4.047</u>
Resultaat voor belastingen			<u>135.727</u>				
Belastingen	28	1.433		-		-	
			<u>1.433</u>		<u>-</u>		<u>-</u>
Exploitatiesaldo			<u>134.294</u>		<u>-1.210</u>		<u>-39.439</u>
Bestemming van het saldo							
Instandhoudingsreserve			34.294		0		561
Bestemmingsreserve personeel			40.000		0		-40.000
Bestemmingsreserve cao-aanpassing 2024			60.000		0		0
			<u>134.294</u>		<u>0</u>		<u>-39.439</u>

Toelichting verschillen met de begroting 2023

BATEN

(13 & 14) Contributie en abonnementen:

VOS/ABB heeft in haar meerjarenbegroting een groeiambitie van 1% netto gemiddeld per jaar opgenomen. Dit betreft het aantal leerlingen van de aangesloten (en nog aan te sluiten) schoolbesturen. De in de begroting opgenomen ambitie m.b.t het aantal leerlingen is in 2023 ruimschoots behaald. Voor de eerste keer geldt dat ook in beperkte mate voor de onderdelen contributie samenwerkingsverbanden (SWV) (+€ 2.000) en de gemeenten (+ € 2.000). Dit zijn contributies per organisatie en niet per leerling. Ook de opbrengst abonnementen dienstverlening (administratiekantoren (AK) en pabo's) is hoger dan de begroting. Dit komt door meer aansluitingen van AK's en pabo's.

(15) Dienstverlening:

Deze post bestaat uit dienstverlening op basis van subsidies en dienstverlening in de vorm van cursussen en opleidingen. In het verslagjaar 2021, 2022 en 2023 is VOS/ABB penvoerder en mede-uitvoerder geweest van een subsidie vanuit FNO Zorg voor kansen. Dit is nader inhoudelijk toegelicht bij onderdeel 15 van de toelichting op de exploitatie. De dienstverlening van cursussen en opleidingen is succesvol en is voor circa €30.000 beter gerealiseerd dan begroot voor dit onderdeel. Dit is mede het gevolg van meer vraag naar bijeenkomsten en informatie over specifieke thema's (cao's, FUWA etc.).

(16) Contractdienstverlening:

VOS/ABB ontvangt veelvuldig verzoeken voor aanvullende dienstverlening van haar leden. In vergelijking met het verslagjaar 2022 (€475.443) is de contractdienstverlening in 2023 goed hersteld. De begroting voor dit onderdeel was ambitieus. Bovendien had VOS/ABB in het verslagjaar te maken met uitval (en vervanging) van personeel. Met die realiteit is sprake van een voldoende realisatie, zeker in combinatie met de extra realisatie voor het onderdeel dienstverlening cursus (rubriek 15). Dat zijn immers dezelfde VOS/ABB-medewerkers. VOS/ABB hanteert de interne richtlijn dat de additionele dienstverlening niet meer bedraagt dan 30% van de totale baten, waarmee geborgd wordt dat dit niet ten koste gaat van het verenigingswerk op basis van de contributie.

(17) Overige opbrengsten:

De overige opbrengsten bestaan uit de verkoop van advertenties en de dekking voor kosten van de ledenvoordeelproducten, waaronder Energie Voor Scholen (EVS) en de verzekeringen. De opbrengst van de advertenties is helaas lager dan begroot. Binnen dit onderdeel wordt dit incidenteel gecompenseerd door extra dekking van kosten vanuit het project EVS. In het verslagjaar moest veel tijd worden besteed aan ontwikkelingen binnen het EVS-project (stoppen van DVEP, compensatie en het zoeken van een nieuwe leverancier).

LASTEN

(18) Personeelskosten:

De personeelskosten bestaan uit de brutolonen en de verschillende premies waaronder de pensioenlasten. De personeelskosten zijn conform de begroting met daarinbinnen op onderdelen verschillen. Een in 2023 vertrokken medewerker is iets later vervangen, waardoor op de personeelskosten kon worden bespaard. In de begroting was nog geen rekening gehouden met het vervallen van de voorwaardelijke-pensioenpremie per 1 januari 2023 (VUT-premie binnen de ABP). Anderzijds is in de personeelskosten een nog te betalen transitievergoeding opgenomen. De aanpassingen als gevolg van de CAO Rijk en de tredeverhogingen waren conform de begroting. In relatie tot de personeelskosten is de bestemmingsreserve personeel aangevuld voor een bedrag van €40.000. Zie tevens onderdeel 8 van de toelichting op de balans.

(19) Overige personeelskosten:

Deze rubriek bestaat uit studie- en opleidingskosten, arbodienst en overige personeelskosten. De realisatie van de studie- en opleidingskosten is in 2023 lager dan begroot. De kosten voor arbodiensten zijn hoger dan begroot. Dit saldeert tot een gelijk niveau aan overige personeelskosten als in 2022.

(20) Reis- en verblijfskosten:

De gerealiseerde reis- en verblijfskosten zijn iets hoger dan begroot. Dit houdt verband met de toegenomen reisbewegingen door o.a. de (contract)dienstverlening en door VOS/ABB georganiseerde bijeenkomsten.

(21) Inkoop diensten:

Dit betreft inkoop voor het realiseren van (contract)dienstverlening, uitzendkrachten en overige dienstverlening.

Voor de realisatie van de contractdienstverlening is voor een beperkt deel gebruikgemaakt van extern personeel (€ 30.000), terwijl hiertoe in de begroting ruim € 50.000 was opgenomen. In deze rubriek zijn enkele vaste inhuurkosten opgenomen voor ICT & Financiën. Binnen dit onderdeel is circa €18.000 aan extra inhuur verantwoord ter vervanging van vast personeel. Vaste onderdelen in deze rubriek zijn ook de diensten voor o.a. de financiële instrumenten en ondersteuning bij ledenvragen.

(22 & 23) Huisvesting en kantoorkosten:

Binnen de huisvesting zijn enkele indexaties als verhoging zichtbaar. Vooral de energiekosten veroorzaken de geringe overschrijding. Er zijn geen verdere bijzonderheden ten opzichte van de begrote uitgaven. Op de kantoorkosten kon worden bespaard ten opzichte van de begroting. Zie voor nadere informatie de toelichting bij de exploitatierekening.

(24) Voorlichting:

Deze rubriek bestaat uit de kosten van het VOS/ABB-magazine *Naar School* (€ 66.000) en de door VOS/ABB (regionaal) georganiseerde bijeenkomsten en overleggen, inclusief de algemene ledenvergadering. In deze rubriek zijn incidenteel extra lasten opgenomen. Dit betreft het 25-jarig jubileum en de ALV van 28 november 2023 en de uitgaven en de verplichting voor (begeleiding van) het nieuwe Koersplan 2025-2030 en de ALV van 26 november 2024. Ook zijn in deze rubriek de kosten en de verplichting opgenomen van het onderzoek van de Universiteit voor Humanistiek naar artikel 23 van de Grondwet i.s.m. de Vereniging Openbaar Onderwijs. In de begroting was nog een innovatiebudget voorzien van € 75.000. Deze is weggefallen, oa. ter compensatie van de overige extra lasten bij dit onderdeel.

(26) Overige kosten:

De overige kosten bestaan uit accountantskosten en de kosten voor de salarisadministratie (extern). In deze rubriek is ook de jaarlijks terugkerende btw-voordrukverrekening (pro-rataregeling) opgenomen, die pas aan het eind van het boekjaar kan worden vastgesteld.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

(27) : Financiële baten en lasten:

In de begroting waren ten laste van het eigen vermogen extra uitgaven voorzien voor innovatie (zie rubriek 24). Tijdens het verslagjaar zijn, in verband met onderrealisatie voor dit onderdeel, andere keuzes gemaakt. Ten opzichte van het verslagjaar 2022 zijn de rente-inkomsten sterk hersteld. Dit is in verhouding tot de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt.

BELASTINGEN

(28) : Belastingen:

De belasting betreft de vennootschapsbelasting (vpb) over de uitgevoerde vpb-belaste prestaties in het verslagjaar. Dit is gerealiseerd binnen de VOS/ABB Onderwijs B.V.

Resultaat

Het nettoresultaat over 2023 bedraagt € 134.294 positief.

Aan de ledenvergadering wordt voorgesteld om € 40.000 te doteren aan de bestemmingsreserve personeel en € 60.000 te doteren aan de bestemmingsreserve Cao-aanpassing 2024.

Het voorstel is om het positieve resultaat ad € 34.294 toe te voegen aan de instandhoudingsreserve.

Vooruitlopend op instemming is de verantwoording in de jaarrekening gepresenteerd conform deze bestemming.

1.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING - geconsolideerd

Algemeen

Doel van de vereniging

De vereniging heeft onder andere tot doel het behartigen van de belangen van het bestuur en management van het openbaar en algemeen toegankelijk bijzonder onderwijs. Hiertoe behartigt zij de collectieve en individuele belangen van haar leden en ondersteunt zij haar leden bij de vervulling van hun taken. Onder algemeen toegankelijk bijzonder onderwijs wordt verstaan onderwijs overeenkomstig de wettelijk vastgelegde kenmerken van het openbaar onderwijs.

Grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de grondslagen zoals vermeld in de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'C1 kleine organisaties zonder winststreven'. De geformuleerde grondslagen hebben betrekking op het financieel jaarverslag als geheel. De grondslagen zijn ten opzichte van voorgaand jaar niet gewijzigd. Het financieel jaarverslag is opgesteld op basis van een stelsel van bepaling van vermogen en exploitatiesaldo, hetgeen is gebaseerd op verkrijgingsprijzen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa, de voorzieningen en de schulden opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van VOS/ABB.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde, rekening houdend met mogelijke oninbaarheid, welke wordt bepaald op basis van een individuele beoordeling van de uitstaande posten. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De kosten worden bepaald met inachtneming van de vermelde grondslagen voor de waardering van activa en passiva; zij worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord in de periode waarin de goederen zijn geleverd respectievelijk de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar van oorsprong en voor zover deze voorzienbaar zijn.

Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor in de verslagperiode geleverde goederen en diensten, exclusief omzetbelasting.

Afschrijvingen

De afschrijving op vaste activa wordt berekend op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Resultaat deelnemingen

Als resultaat van deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de vennootschap toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij VOS/ABB geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

GECONSOLIDEERD

1.4

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Vaste activa

1 Materiële vaste activa

	Bedrijfsgebouwen en -terreinen	Inventarissen	Totaal
	€	€	€
<u>Stand per 1 januari 2023</u>			
Aanschaffingswaarde	11.102	154.308	165.410
Cumulatieve afschrijvingen	7.318	124.856	132.174
Boekwaarde per 1 januari 2023	<u>3.784</u>	<u>29.452</u>	<u>33.236</u>
<u>Mutaties</u>			
Investerings	-	2.601	2.601
Afschrijvingen	1.108	13.163	14.271
Saldo mutaties	<u>-1.108</u>	<u>-10.562</u>	<u>-11.670</u>
<u>Stand per 31 december 2023</u>			
Aanschaffingswaarde	11.102	156.909	168.011
Cumulatieve afschrijvingen	8.426	138.019	146.445
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>2.676</u>	<u>18.890</u>	<u>21.566</u>
Afschrijvingspercentages	<u>10%</u>	<u>20%</u>	

Het onderdeel 'Inventarissen' betreft investeringen en afschrijvingen in alle middelen die geen verband houden met het gebouw (huisvesting). In het vorig verslagjaar heeft VOS/ABB een grondige analyse uitgevoerd op de nog in gebruik zijnde apparatuur en inventarissen (desinvesteringen). Dat is verwerkt in het vorige verslagjaar.

In 2023 heeft VOS/ABB relatief weinig geïnvesteerd. Duurzame investeringen boven de grens van € 450 worden in de materiële vaste activa opgenomen.

Vlottende activa

Vorderingen

	<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
	€	€
<u>2 Handelsdebiteuren</u>		
Debiteuren	<u>121.778</u>	<u>95.520</u>

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

	<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
	€	€
<u>3 Belastingen en premies</u>		
Vennootschapsbelasting	<u>1.702</u>	<u>1.383</u>
	<u>1.702</u>	<u>1.383</u>

De vennootschapsbelasting houdt verband met de btw-belaste prestaties en betreft een terug te ontvangen voorlopige aanslag (VA) over 2022 van € 1.383 en een per saldo terug te ontvangen bedrag over 2023 van € 319 (VA 2023 van € 1.752 minus de verschuldigde vpb 2023 ad € 1.433).

4 Overige vorderingen en overlopende activa

	<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
	€	€
Nog te ontvangen inkomsten	14.006	3.000
Nog te ontvangen subsidie	68.959	0
Nog te ontvangen diensten/goederen	5.020	4.893
Vooruitbetaalde kosten	<u>38.230</u>	<u>31.107</u>
	<u>126.215</u>	<u>39.000</u>

De post 'Nog te ontvangen inkomsten' betreft nog te ontvangen rente over het verslagjaar 2023. VOS/ABB was penvoerder en mede-uitvoerder van een subsidie vanuit FNO Zorg voor kansen. Dit is tevens in de exploitatie-rekening verantwoord. Ultimo 2023 is de subsidie afgewikkeld met een per saldo nog te ontvangen bedrag vanuit de subsidiegever. Dit bedrag is op 26 april 2024 ontvangen. De nog te ontvangen diensten/goederen zijn vooruitbetaalde bedragen en nog te ontvangen credit-nota's. De post 'Vooruitbetaalde kosten' betreft vooruitbetaalde verzekeringen, onderhoud, licenties en huurlasten voor het verslagjaar 2024.

	<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
	€	€
<u>5 Liquide middelen</u>		
Kas	8	8
Rabobank rekening-courant	70.512	97.285
ASN sparen	501.602	500.932
Rabo bedrijfsspaarrekening	903.401	821.006
Rabo bedrijfsspaarrek. inzake bankgarantie	14.423	14.231
	<u>1.489.946</u>	<u>1.433.463</u>

De liquide middelen staan vrij ter beschikking. De overtollige middelen worden risicovrij ondergebracht bij de huisbankier en/of bij een instelling die aan dezelfde strenge eisen voldoet. VOS/ABB hanteert een beleid dat gericht is op een zo laag mogelijk financieel risico. In het verslagjaar zijn de middelen van de spaarrekening inzake de bankgarantie vrijgevallen. In 2024 is het saldo van de betreffende rekening overgeboekt.

	<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
	€	€
<u>6 Bestemmingsreserves</u>		
Instandhoudingsreserve	1.199.327	1.165.033
Bestemmingsreserve personeel	80.000	40.000
Bestemmingsreserve cao-aanpassing 2024	<u>60.000</u>	<u>0</u>
	<u>1.339.327</u>	<u>1.205.033</u>

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Instandhoudingsreserve</i>		
Stand per 1 januari	1.165.033	1.164.472
Bestemming exploitatiesaldo boekjaar	<u>34.294</u>	<u>561</u>
Stand per 31 december	<u>1.199.327</u>	<u>1.165.033</u>

De instandhoudingsreserve wordt aangehouden in het kader van de continuïteit van de vereniging voor de korte termijn (circa 1 jaar), met als doel om in het geval van een calamiteit of bijzondere omstandigheden te voorzien in de vaste verplichtingen.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Bestemmingsreserve personeel</i>		
Stand per 1 januari	40.000	80.000
Bestemming exploitatiesaldo voorgaand	0	0
Bestemming exploitatiesaldo boekjaar	<u>40.000</u>	<u>-40.000</u>
Stand per 31 december	<u>80.000</u>	<u>40.000</u>

De bestemmingsreserve personeel dient om een bijzondere c.q. buitengewone last binnen de personeelskosten te kunnen opvangen binnen het eigen vermogen van de vereniging. In het verslagjaar is aanleiding om het restant van deze reserve aan te spreken. Gelet op het positieve resultaat in het verslagjaar is besloten om de bestemmingsreserve personeel terug te brengen naar het gewenste niveau van € 80.000. Hiervoor is een dotatie van € 40.000 verwerkt.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Bestemmingsreserve cao aanpassing 2024</i>		
Stand per 1 januari	0	0
Bestemming exploitatiesaldo boekjaar	<u>60.000</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u>60.000</u>	<u>0</u>

VOS/ABB volgt de CAO Rijk ten aanzien van de beloningen en de salaristabellen. Op 29 maart 2024 is een onderhandelaarsakkoord bereikt over een salarisverhoging van 8,5% en brutobeloningen van circa € 2.300 bij volledig dienstverband. In de begroting van 2024 is rekening gehouden met 4%. het verschil bedraagt circa € 60.000. Hiervoor is een dotatie van € 60.000 verwerkt.

Kortlopende schulden

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<u>7 Schulden aan leveranciers en handelskredieten</u>		
Crediteuren	<u>86.256</u>	<u>66.901</u>

Ultimo 2023 is de crediteurenstand licht hoger dan gebruikelijk. Dit houdt o.a. verband met enkele openstaande posten die betrekking hebben op het FNO subsidie project. Deze zijn begin 2024 afgewikkeld.

8 Belastingen en premies

Omzetbelasting	32.245	21.604
Pensioenpremie	0	0
Loonheffing	<u>95.377</u>	<u>90.083</u>
	<u>127.622</u>	<u>111.687</u>

De verschuldigde omzetbelasting is inclusief een teruggaaf op basis van de jaarlijkse pro-rata-berekening van € 4.546 middels een suppletie-aangifte. Het saldo betreft de verrekening met de verschuldigde omzetbelasting over het 4e kwartaal 2023 (€ 25.216), de pro-rata-berekening en de verleggingsregeling btw als onderdeel van het FNO-subsidietraject. Schulden van pensioenpremies zijn per balansdatum niet van toepassing. De loonheffing betreft het in 2024 af te dragen bedrag.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
<u>9 Overige schulden en overlopende passiva</u>		
Reservering vakantiegeld en -dagen	114.690	94.471
Te betalen realisatie Koersplan en ALV	18.301	0
Te betalen onderzoeksvoorstel UvH	21.000	0
Te betalen accountantskosten	18.500	15.500
Te betalen verplichtingen subsidie	10.828	0
Te betalen verplichtingen personeel	17.598	337
Te betalen negatieve rente en bankkosten	92	2.504
Te betalen overige personeelskosten	3.037	0
Nog te ontvangen facturen/bestelling	691	0
Te betalen afrekening inhuur personeel	0	1.487
Nog te verwerken opbrengst subsidie	2.550	0
Vooruitontvangen subsidie	0	103.454
Overige te betalen kosten	<u>715</u>	<u>1.230</u>
	<u>208.002</u>	<u>218.981</u>

De post 'Reservering vakantiegeld en -dagen' is hoger door o.a. per saldo meer opgebouwde vakantie-uren dan opgenomen vakantie-uren in 2023. Het beleid is om saldi van verlof zoveel als mogelijk af te bouwen. De realisatie van het Koersplan is als een verplichting in het verslagjaar verwerkt. Voor het onderzoeksvoorstel is een te betalen verplichting aangegaan met de Universiteit van Humanistiek (UvH). De te betalen verplichting voor de subsidie is tevens als een vordering in de subsidie afwikkeling verwerkt. In de verplichting personeel is een te betalen transitievergoeding verwerkt. De overige personeelskosten betreffen in 2024 te betalen reiskosten en onkosten van het vaste personeel. In de te betalen accountantskosten zijn ook de verwachte kosten voor de aangifte en verwerking van de vennootschapsbelasting over de jaren 2022 en 2023 opgenomen. In de verplichting personeel is een te betalen transitievergoeding verwerkt. De overige personeelskosten betreffen in 2024 te betalen reiskosten en onkosten van het vaste personeel.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Huurverplichtingen

Met ingang van 1 januari 2014 huurt de vereniging 495 m² kantoorruimte van Edelki Vastgoed C.V. te 's Gravenhage aan de Houttuinlaan 8, 3447 GM te Woerden. Per 1 oktober 2022 is de huurovereenkomst tegen gelijke condities overgegaan naar Magis Real Estate te Eindhoven. De (geïndexeerde) huurprijs bedroeg € 74.443 in het verslagjaar 2023. Per 1 januari 2024 bedraagt de huurprijs € 77.030 per jaar. Dit in verband met een contractuele indexatie o.b.v. de CBS-prijsindex in het bestaande contract. VOS/ABB is met de verhuurder een nieuwe termijn tot en met 31 december 2026 overeengekomen.

Leaseverplichtingen

De vereniging is ultimo 2023 operational leasecontracten aangegaan met een resterende looptijd van: < 1 jaar ad € 34.969 en > 1 jaar ad € 39.975

Lease repro-apparatuur kantoor

Voor kantoorgebruik zijn meerjarige verplichtingen aangegaan. In januari 2020 is een nieuw contract voor printing gesloten voor 5 jaar met een verplichting van € 2.907 per jaar. De frankeermachine loopt tot en met juni 2024 voor een bedrag ad € 684 per jaar. Begin 2023 is een leaseverplichting aangegaan voor een koffiemachine voor de duur van 5 jaar en een jaarbedrag van € 990.

GECONSOLIDEERD

1.5 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER 2023

In deze toelichting worden de afwijkingen ten opzichte van het verslagjaar 2022 zoveel als mogelijk toegelicht en verklaard. In het totaalblad worden de afwijkingen tussen de vastgestelde begroting 2023 en het huidig verslagjaar toegelicht en verantwoord.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
13 Contributie		
Contributie primair onderwijs	1.045.179	926.928
Contributie voortgezet onderwijs	575.247	538.084
Contributie samenwerkingsverbanden	83.256	68.425
Contributie gemeenten	<u>28.882</u>	<u>23.946</u>
	<u>1.732.564</u>	<u>1.557.383</u>

De contributie van VOS/ABB is gebaseerd op een tarief per leerling. Samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en gemeenten hebben echter een contributietarief per organisatie. Jaarlijks indexeert VOS/ABB de tarieven. Per jaar wordt aan de hand van de CBS-prijsindex geïndexeerd met een minimum van 1,5% per jaar. In 2023 bedroeg het tarief € 3,04 per leerling. In verband met de exceptionele inflatiecijfers is de contributie in 2023 eenmalig extra verhoogd met 8,5%. Dit is in de begroting van 2024 weer in de reguliere reeks gecorrigeerd. Deze verhoging had een positief effect op de totale contributie-inkomsten.

Ondanks dat, kan voor 2023 worden geconcludeerd dat VOS/ABB het aantal leden per saldo (aanmeldingen minus opzeggingen) heeft weten uit te breiden ten opzichte van 2022. Er is een stijging zichtbaar van het aantal aangesloten samenwerkingsverbanden en een lichte stijging van het aantal aangesloten gemeenten.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
14 Abonnementen dienstverlening		
Administratiekantoren	32.572	26.950
Overig	<u>15.707</u>	<u>15.810</u>
	<u>48.279</u>	<u>42.760</u>

Gelijk met de contributie zijn in 2023 ook de tarieven van de abonnementen dienstverlening tijdelijk extra geïndexeerd. Het aantal aangesloten administratiekantoren is licht gestegen. De post 'Overig' betreft abonnementen (geen lidmaatschap) met gemeenten en pabo's.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
15 Dienstverlening		
Dienstverlening op basis van subsidie	30.146	33.234
Dienstverlening cursus & opleiding	80.791	62.593
Dienstverlening overig	<u>7.000</u>	<u>7.000</u>
	<u>117.938</u>	<u>102.826</u>

VOS/ABB is penvoerder en mede-uitvoerder van een subsidie vanuit FNO Zorg voor kansen. Samen met andere partijen wordt gewerkt aan een programma voor gelijke kansen voor jongeren met een chronische ziekte, aandoening of beperking. Het bedrag betreft de door VOS/ABB gerealiseerde en gedeclareerde uren. De post 'Dienstverlening cursus & opleiding' is gestegen en betreft o.a. scholing voor GMR, RvT, cursus CAO, FUWA, dossiervorming en bijdragen aan kennisnetwerken. Het herstel t.o.v. eerdere jaren (corona) heeft zich doorgezet. De post 'Dienstverlening overig' betreft een visitatieopdracht in het kader van het Diploma Openbaar Onderwijs.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
16 Contractdienstverlening		
Opdrachten primair onderwijs	303.154	287.484
Opdrachten voortgezet onderwijs	217.479	157.639
Opdrachten overig	<u>23.009</u>	<u>30.320</u>
	<u>543.641</u>	<u>475.443</u>

De contractdienstverlening (PO, VO & overig) heeft zich binnen de vereniging in 2023 goed hersteld t.o.v. voorgaande jaren. Het verslagjaar 2022 was al beter en dit heeft zich in 2023 doorgezet. Het betreft een combinatie van tarief en een hoger aantal (425) manuren t.o.v. 2022. Binnen het PO en het VO is ruim € 35.000 uitgevoerd door niet-VOS/ABB-personeel, de zogenoemde externe schil.

De post 'Opdrachten overig' betreft de contractdienstverlening voor andere partijen dan het primair en voortgezet onderwijs. Voorbeelden zijn samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs, gemeenten en detachering. VOS/ABB hanteert de interne richtlijn dat de additionele dienstverlening niet meer bedraagt dan 30% van de totale baten waarmee geborgd wordt dat dit niet ten koste gaat van het verenigingswerk.

	2023	2022
	€	€
17 Overige opbrengsten		
Verkoop advertenties	22.594	20.458
Verkoop overig	1.635	1.563
Overige opbrengsten	<u>185.102</u>	<u>121.820</u>
	<u>209.331</u>	<u>143.841</u>

De advertentieopbrengsten bestaan uit de vergoedingen voor website-advertenties en de vergoedingen voor advertenties in magazine Naar School. Deze inkomsten zijn de afgelopen jaren gedaald (corona). Er is sprake van een licht herstel in 2023. Leden hebben tegen relatief lage kosten een hoog bereik van hun doelgroep, dit is een voordeel voor leden. De post 'Verkoop overig' betreft de aanvullende verkoop van kernwaardenartikelen (boekjes, gevelborden etc.).

De post 'Overige opbrengsten' is de bijdrage voor de activiteiten en dekking van de daaraan verbonden kosten in het kader van Energie Voor Scholen (EVS) en de aan leden aangeboden verzekeringsproducten via partner Aon. In 2023 vroeg dit veel meer inzet vanuit VOS/ABB i.v.m. de wijziging van energieleverancier (DVEP) binnen EVS. De vanuit deze inkomsten te dekken kosten bestaan uit inzet van eigen uren, inhuur van personeel en middelen. In deze rubriek worden ook alle doorbelaste kosten verantwoord, waaronder de projectmatig doorbelaste reis- en verblijfkosten.

	2023	2022
	€	€
18 Personeelskosten		
Lonen en salarissen	1.366.335	1.282.210
Sociale lasten en pensioenlasten	<u>406.860</u>	<u>394.223</u>
	<u>1.773.195</u>	<u>1.676.433</u>

De posten 'Lonen en salarissen' en 'Sociale lasten en pensioenlasten' zijn onderstaand gespecificeerd en toegelicht.

	2023	2022
	€	€
<u>Lonen en salarissen</u>		
Brutolonen en -salarissen	1.263.133	1.196.806
Vakantiedagenreservering	16.919	-4.835
Eindejaarsuitkeringen	94.024	90.238
Ontvangen uitkeringen	<u>-7.742</u>	<u>0</u>
	<u>1.366.335</u>	<u>1.282.210</u>

Op 31 december 2022 had VOS/ABB 21 medewerkers in dienst, inclusief een oproepkracht.

In het verslagjaar is één medewerker uit dienst gegaan en is één medewerker gestart bij VOS/ABB. De aangenomen medewerker is een junior adviseur voor het domein identiteit/levensbeschouwing. De vertrokken medewerker was werkzaam op het domein lobby/governance. Voor passende herbezetting en uitbreiding wordt in 2024 een oplossing gezocht.

De brutoloon is gestegen ten opzichte van 2022 in verband met de reguliere tredeverhogingen van het personeel en als gevolg van de aanpassing van de CAO Rijk per 1 april 2023 van 3,0%. VOS/ABB volgt de CAO Rijk (voorheen: BBRA). In het brutoloon is ook een transitievergoeding van een vast personeelslid opgenomen. Een deel daarvan kan nog worden gedeclareerd bij het UWV.

In het verslagjaar 2023 zijn meer vakantiedagen opgebouwd/gespaard dan opgenomen, waardoor de kostenreservering voor dat doel moest worden aangevuld. De in 2023 ontvangen uitkeringen betreffen vergoedingen van het UWV (zwangerschaps- en bevallingsverlof).

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Sociale lasten en pensioenlasten		
Premies werknemers verzekeringen	195.603	170.476
Pensioenpremies	<u>211.258</u>	<u>223.747</u>
	<u>406.860</u>	<u>394.223</u>

De pensioenlasten zijn verwerkt uit hoofde van een pensioenregeling die is te kwalificeren als een toegezegde bijdrageregeling. De pensioenregeling is, krachtens de Pensioenwet, ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP). De pensioenpremies zijn in 2023 gestegen ten opzichte van 2022 (€25.000). De verlaging t.o.v. 2022 houdt verband met het vervallen van het voorwaardelijk pensioen (VUT-premie) per 1 januari 2023 (€ 38.000). De premie werknemersverzekeringen is gestegen ten opzichte van 2022. Dit komt door een gewijzigde premie-indeling ten opzichte van 2022 (middelgrote werkgever) met iets hogere premiepercentages.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
19 Overige personeelskosten		
Studie- en opleidingskosten	6.099	14.626
Arbodienst	15.115	2.273
Wervingskosten personeel	0	0
Overige personeelskosten	<u>16.655</u>	<u>20.376</u>
	<u>37.870</u>	<u>37.275</u>

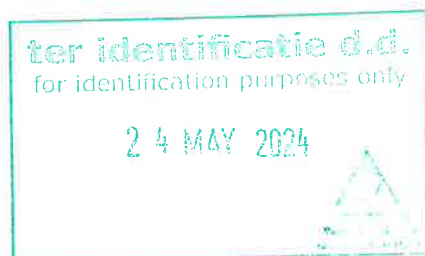
In 2022 is bewust meer uitgegeven aan studie- en opleidingskosten, individuele en integrale opleidingen en kennisuitbreiding voor het personeel (MSTeams en mediatrainingen). De uitgaven in 2023 zitten weer in de voor VOS/ABB gebruikelijke lijn. In verband met een relatief hoog verzuim zijn er meerkosten voor verzuimmanagement en ondersteuning. De overige personeelskosten zijn o.a. uitgaven in het kader van de werkkostenregeling (WKR).

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
20 Reis- en verblijfskosten		
Autokosten	55.907	49.343
Kilometergoeding	20.605	21.090
Vergader- en verblijfskosten	11.381	7.988
Reis- en verblijfskosten overig	<u>12.610</u>	<u>12.056</u>
	<u>100.503</u>	<u>90.477</u>

In 2022 waren de reis- en verblijfskosten alweer gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren (corona). De vraag kon worden gesteld of dit weer volledig terugkomt op het oude niveau. De realisatie in het verslagjaar is indicatief voor het herstel van activiteiten op locatie en de reisd Bewegingen. Ook de voortgezette prijsstijgingen en hogere vergoedingen spelen een rol in de toename.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
21 Inkoop diensten		
Uitzendkrachten	89.261	86.570
Inkoop contractdienstverlening	30.389	57.200
Inkoop diensten overig	<u>34.576</u>	<u>36.265</u>
	<u>154.226</u>	<u>180.035</u>

De post uitzendkrachten is inclusief een inkoop voor facilitaire kantoor diensten (ICT en administratie) voor een bedrag van circa € 55.000 per jaar. Het restant betreft diensten voor financiële diensten, salarisadministratie en communicatieve diensten. De post 'Inkoop contractdienstverlening' heeft volledig betrekking op ingekochte diensten ten behoeve van door externen uitgevoerde contractdienstverlening (o.a. rubriek 16). De post 'Inkoop diensten overig' betreft o.a. de inkoopkosten die verband houden met tijdelijke vervanging van gedetacheerd en/of te vervangen eigen personeel (circa € 20.000). Ook de inkoop voor ondersteuning bij het leden voordeel, waaronder de financiële instrumenten, de eerste- en tweedelijnsvraagstellingen door onze leden en de uitgaven in het kader van levenbeschouwing en religie in het voortgezet onderwijs.

	€	€
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
22 Huisvesting		
Huur kantoor	74.443	67.141
Gas, water en elektra	16.773	8.732
Schoonmaakkosten	15.132	18.358
Inventaris en huishouding	10.133	7.661
Overige huisvestingskosten	<u>10.078</u>	<u>9.311</u>
	<u>126.559</u>	<u>111.202</u>

In totaal is deze rubriek hoger dan 2022. De huur wordt jaarlijks geïndexeerd; als gevolg van de hoge inflatiecijfers was de indexatie ruim 10%. Ook de kosten voor gas en elektra zijn flink hoger dan voorgaande jaren. Beide ontwikkelingen zijn herkenbaar. Op de schoonmaakkosten kon worden bespaard door keuzes in het volume van de schoonmaak.

	€	€
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
23 Kantoorkosten		
Kantoorbenodigdheden	3.210	1.467
Porti- en vrachtkosten	2.799	5.134
Telefoonkosten	10.894	10.992
Computerkosten	28.375	29.006
Papier/drukwerk	330	320
Reprokosten	3.222	2.624
Overige kantoorkosten	793	6.120
Bankkosten	1.271	1.016
Afschrijving gebouw/verbouwing	1.108	1.110
Afschrijving computer	2.786	3.156
Afschrijving inventaris	<u>10.377</u>	<u>14.854</u>
	<u>65.164</u>	<u>75.799</u>

De kantoorkosten zijn in totaal lager dan in 2022. In 2022 waren de kantoorkosten licht hoger door een eenmalige post in de overige kantoorkosten en een iets hogere afschrijving. Een verwachte stijging van de kantoorkosten door o.a. indexatie is uitgebleven. Voor het komende verslagjaar 2024 wordt wel weer een stijging verwacht.

	€	€
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
24 Voorlichting		
Website productie en onderhoud	617	3.596
Nieuwsbrieven PO en VO	5.967	11.133
Magazine Naar School	65.627	66.366
Congres & seminar en ALV	30.918	7.230
Voorlichting thema's en overig	90.236	24.299
Voorlichting nieuwe kernwaarden	0	2.092
Reclame- en advertentiekosten	8.316	6.684
Vergaderkosten en zaalhuur	<u>8.136</u>	<u>8.579</u>
	<u>209.817</u>	<u>129.979</u>

In 2022 is er relatief veel onderhoud en aanpassing van de website gerealiseerd en vaker externe inzet gebruikt voor de nieuwsbrieven. In het verslagjaar zijn deze kosten beperkt tot een meer gangbaar niveau. Binnen het onderdeel congres en ALV zijn de kosten verantwoord van het 25-jarig jubileum van VOS/ABB (€ 30.918). Onder de rubriek 'Voorlichting thema's' zijn de kosten en de verplichting verantwoord van het onderzoek naar artikel 23 door de Universiteit van Humanistiek in samenwerking met de Vereniging Openbaar Onderwijs. Ook de kosten en verplichting voor de ondersteuning en begeleiding bij opstelling van het nieuwe Koersplan 2025-2030 is in deze rubriek opgenomen.

	€	<u>2023</u>	€	<u>2022</u>
25 Bestuurskosten				
Vergoeding bestuurskosten		8.880		10.040
		<u>8.880</u>		<u>10.040</u>

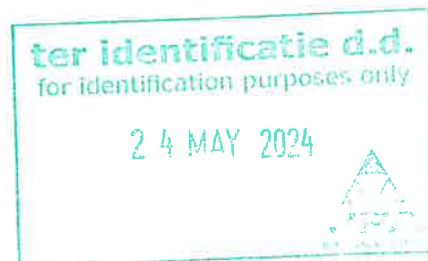
	€	<u>2023</u>	€	<u>2022</u>
26 Overige kosten				
Accountantskosten		16.604		18.394
Salarisadministratie		8.133		7.561
Advieskosten		2.267		0
Contributies		20.317		15.744
verzekering algemeen		11.258		10.978
Overige algemene kosten		<u>-4.052</u>		<u>-6.271</u>
		<u>54.526</u>		<u>46.406</u>

Binnen de overige kosten zijn accountantskosten iets lager door een ruime reservering over voorgaand jaar. De overige kosten zijn in lijn met voorgaande jaren. De rubriek 'Overige algemene kosten' betreft een nog te ontvangen btw-teruggaaf. Dit houdt verband met te verrekenen btw. Dit bedrag fluctueert per jaar en is afhankelijk van de aan de belaste omzet toe te rekenen voordruk (pro-rata-regeling). In 2023 is dit wederom lager omdat de pro-rata-berekening nu meer dan voorheen tijdens het verslagjaar al is toegepast.

	€	<u>2023</u>	€	<u>2022</u>
27 Financiële baten en lasten				
Rentebaten		14.714		-4.047
Rentelasten		<u>0</u>		<u>0</u>
		<u>14.714</u>		<u>-4.047</u>

De rentebaten betreft bankrente vanuit de liquide middelen. In lijn met de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt zijn de negatieve rentebaten in het verslagjaar 2022 gewijzigd naar positieve rentebaten in het verslagjaar 2023.

	€	<u>2023</u>	€	<u>2022</u>
28 Belastingen				
Vennootschapsbelasting VOS/ABB Onderwijs B.V.		1.433		0
		<u>1.433</u>		<u>0</u>

2. OVERIGE GEGEVENS

GECONSOLIDEERD

2.1 Statutaire regelingen

GECONSOLIDEERD

> In de statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van de bestemming van het exploitatiesaldo.

> Op 14 december 2021 heeft VOS/ABB met instemming van de Algemene ledenvergadering (ALV) d.d. 10 november 2021 te Woerden haar statuten gewijzigd. De vorige statuten dateerden van december 2010. Mede in verband met de gewijzigde kernwaarden en de op 1 juli 2021 in werking getreden Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) was er voldoende aanleiding voor de ALV om in te stemmen met de statutenwijziging.

De wijzigingen ten opzichte van de vorige statuten betreffen o.a.:

- de wijziging van omschrijving van de kernwaarden;
- de toevoeging van ondersteunen bij het stichten van scholen;
- het onderscheid tussen leden en abonneementhouders, de laatsen hebben geen stemrecht;
- het vervallen van ereleden en donateurs;
- de aanpassingen op grond van de WBTR;
- een vergadering in juli voor o.a. het jaarverslag en in november voor o.a. de begroting;
- het vervallen van een gewogen stem en de mogelijkheid om bij volmacht te stemmen.

De (gewijzigde) statuten liggen ter inzage op het kantoor van VOS/ABB en/of zijn op aanvraag beschikbaar voor leden van de vereniging.

VERTROUWELIJK
Bestuur van Vereniging VOS/ABB

Datum 24 mei 2024
Behandeld door Marcel Reumann RA

Ons kenmerk 100.993-24.03
E-mail denhaag@noortgassler.nl

Onderwerp

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van Vereniging VOS/ABB

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening 2023 van Vereniging VOS/ABB te Woerden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van Vereniging VOS/ABB een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging VOS/ABB per 31 december 2023 en het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 "Kleine organisaties - zonder - winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging VOS/ABB zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur van Vereniging VOS/ABB is verantwoordelijk voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuurs-verslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 "Kleine organisaties – zonder - winststreven". Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de geconsolideerde jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 24 mei 2024

JPA Van Noort Gassler & Co B.V.

Namens deze,

Was getekend: Marcel Reumann RA

Gelet op artikel 24 lid 2 van de statuten van Vereniging VOS/ABB heeft het bestuur van VOS/ABB de jaarrekening VOS/ABB 2023 vastgesteld en legt deze ter goedkeuring aan de Algemene Ledenvergadering op 3 juli 2024.

Naam:

Handtekening

Directie

J.T. Teegelbeckers

W.G. 11-06-2024

Bestuur

R.W. den Hartog
voorzitter

W.G. 11-06-2024

R.G. Smid

W.G. 11-06-2024

H.A. Vaatstra

W.G. 11-06-2024

M.H.M. ten Vergert

W.G. 11-06-2024

H.J. Zielstra

W.G. 11-06-2024

bestuur 24/20